

Risale-i Nur'da Felsefe Eleştirisi

(Değerli kardeşimiz Prof. Dr. Neşet Toku'nun "Risale-i Nur'da Felsefe Eleştirisi" adlı kitabının sadece yirmi sayfasındaki (85-104) yanlışların tesbiti ve tashih raporudur.)

Sh: 85

1- Bediüzzaman hakikat tartışmalarına Kur'anî yolu, müstakil ve asıl yol diye dâhil etmesinin gerekçesini şöyle temellendiriyor... İşte bu sözdeki zaaf ve yanlışlar:

- a) *Hakikat tartışmaları* ifadesi yanlıştır. Doğrusu, *Varlıkta ve kâinatta hakikat var mı? Yok mu?* gibi bir deyim olmalı. Ayrıca Bediüzzaman böyle bir tabiri de kullanmaz. *Hakikat arşına (semasına) çıkan yolların ve miraçların en sağlamı, en kısası Kur'an'dır*, diyor. (Nokta Risalesi)
- b) Kur'anın hakikatin şahidi ve belgesi olması, Asr-ı Saadetten beri var olan ve kullanılan asıl bir yoldur. Bediüzzaman ile literatüre dâhil edilmiş değildir.
- c) Kur'anî yolun müstakil bir yol olması, anlamsızdır. Çünkü her yol zaten kendine özgü bir yoldur. Ayrıca yazarımız *Akli burhanlar üzerine tesis edilmiş olan Kur'an*, diyor. Demek Kur'an'ın müstakil ve asıl yol olduğunu kendi kendine çürütmüş oluyor.

2- *Kur'an, aslî ilimlerin hayati noktalarını içeren bir özdür. Tezhibirruh, riyazatül- kalb, terbiyetül- vicdan, tedbirul-cesed, tedvirül-menzil, siyasetül- medeniye, nizamâtül-âlem, adab-ı içtimaiye, hukuk, muamelat içermiştir.* İşte bu sözde de zaaf ve yanlışlar vardır. Şöyle ki:

- a) Kur'anın bu gibi psikolojik ve sosyolojik ilimlerin özetlerini içermesi, hakikatin tesbiti çalışması değildir.. Olsa olsa, Kur'anın mucizeliğinin bir nüktesi olur.
- b) Acaba yazar da dâhil, Osmanlıca olan, bu ilimlerin isimlerini gerçek manasıyla, hiçbir Nur okuyucusu biliyor mu? Yazar biliyor ise, neden açıklamadı?

3- *Kur'an-ı Kerimin nazmındaki cezalet, lafzındaki fesahat, manasındaki belağat, üslubundaki bedaat, beyanındaki beraat ve icaz bunun apaçık bir delilidir.* Buradaki zaaf ve yanlışlar:

- a) Edebiyat ve belağat özellikleri olan bu ifadeler, acaba nasıl ve ne şekilde Kur'anın, ilimler hazinesi olduğuna delil oluyor? Bu deyimleri, anlatmadan ve şerh etmeden ve anlamadan, hezeyan tarzında, çok önemli bir iddiaya delil olarak göstermek, acaba nasıl bir akademisyenliktir? Bediüzzaman 25. Sözde bu deyimleri kullanırken hiç olmazsa bir cümle veya bir iki kelime ile onları açmıştır. O açıklayıcı kelimeler burada olmayınca iş, kuşa benzemiş oluyor.
- b) Bu sözün, yukarıdaki iki kopuk iddia ile hiç alakası olmadığı halde "Nitekim" ile başlayan ve sonra kullanılan cümlenin de bu üç iddia ile asla alakası yoktur: Şöyle ki:

- 1) Nesir ile şiir ortası edebi çeşit, Kur’andan önce de vardı. Fakat hiçbiri Kur’an kadar belirgin değildir. Neşet Bey ise, *O güne kadar bu tarz, ediplerce hiç bilinmiyordu?* diyor. Hâlbuki Risalede böyle bir ifade yok.
- 2) *Nazmına ait bu mucizevî özellik*, diyor. Hâlbuki nesir ile nazım arası bu üslup tarzı, Bediüzzaman’ın nazımdan kastettiği mana ile alakası yok. Üstad, nazım deyince, *Manaların dizilişini, sağlam bir tanzim ile birbirini takviye etmesini* kastediyor.
- 3) *Kur’anın nazım ile nesir arası olmasından dolayı hiç kimse onu taklit edememiştir*, diyor. Hâlbuki Kur’anın taklit edilemeyişinin sebebi, bu üslub özelliği değildir; başka yüzlerce lâfzî, ilmî ve manevî özelliklerdir.
- 4) *Öyle bir ateşten ürkün ki*, cümlesi, “*öyle bir ateşten sakının ki*,” olmalı.
- 5) Bu sayfada, ayetin mealinden ta paragrafın sonuna kadarki Türkçe ifadeler, adeta anlaşılacak kadar rakiktirler. Mesela *Kur’an-ı Kerimin benzerini yazmakta...* İfadesi yerine, “*Kur’an’ın bir benzerini ortaya koymak*” şeklinde olmalı.

Sh: 86

Hakikate müteveccih yollar, ifadesi yerine, *Hakikate varan, hakikati bulan* gibi bir deyim olmalı. Çünkü Üstad, *Hakikate çıkan yollar*, ifadesini kullanıyor.

Bu 86. sayfada, Üstadın Risale-i Nur’un yolunun diğer İslamî ulemanın yolundan farklı olduğunu söylemesi, Neşet Hocanın kitabının asıl konusu olan, Tasavvuf, Felsefe, Kelam ve Kur’an yollarının farklılıklarını anlatmasından farklı bir tahlildir. Üstadın burada eleştirdiği, müspet ilimler veya diğer dini ekoller değildir; materyalize olmuş, pozitivist din olarak kabul etmiş olan Avrupa felsefesi ve onlara kanak çağdaş mütefekkirlerdir.

Bu sayfada son paragrafta Neşet Hocanın, *Ehl-i Hakikat*, deyimini, Kelam mensupları ve Mütakellimin diye değiştirmesi yanlıştır. Çünkü Üstad aynı yerde, Celaleddin-i Rumi gibi zatlara da ehl-i hakikat diyor. Ve o zat kelamcı değildir.

Sh: 87

1- İstiğrak ehlinin akıl gözünü, kelam ehlinin kalb gözünü kapadığı yerlerde... ifadesi Risalede geçmiyor. Üstadın kullandığı ifade şudur: *Eski Said, İmam Rabbani, Celaleddin-i Rumi gibi, manevi seyr u sülüklerinde akıl ve burhan gözleri açık olarak, bir seyr u sülük yaptı, değişti ve bu müşahedelerini Arabî Mesnevi olarak yazdı. Sonra Yeni Said olarak Risale-i Nurları telif etti.*

2- Risale-i Nur Külliyyatı, bu asırda dâhili nefis ve şeytanla mücadeleye benzer bir biçimde, hariçteki mütehayyir muhtaçlara ve dalalete giden ehl-i felsefeye karşı o geniş ve külli yolun yegâne temsilcisi olmuştur, diye çok büyük ve önemli bir iddiada bulunmuştur.

Acaba hiçbir insan hatta ilim adamı dahi bu cümleden hiçbir şey anlayabilir mi? Yoksa Nurcular, laf salatısıyla, sadece siyasi propaganda gibi propaganda mı yapıyorlar? Denilir.

Mesnevinin takdimi içinde bu cümlenin asıl ve açık ve anlaşılır şekli şudur:

Yeni Said bu manevi seyr u sülükünde (Mesnevide anlatılan) manevi tesbitleriyle nefis ve şeytanını (dolayısıyla diğerlerinin de nefis ve şeytanını) mağlup edip susturduğu gibi; bu Mesneviden ayrı olarak sonradan yazdığı Risale-i Nur ile de, ehl-i ilhad ve ehl-i dalaleti tam susturmuştur. Demek Arabî Mesnevi, insanın içindeki nefis ve şeytanı susturduğu gibi; Risale-i Nur da, mülhid ve sapıklara tam ve susturucu bir cevap oluyor!

Burada önemli olan şudur: Ehl-i felsefe tabiri geçmiyor. Mülhidler ve ehl-i dalalet tabiri var. Ayrıca Üstad hiçbir yerde ehl-i felsefeye saldırmıyor. Onun saldırdığı şey, materyalize olmuş, tek gözlü Avrupa felsefesidir. Ayrıca Üstad, 30 yıla yakın bir zamanda felsefe ile meşgul olmuştur. Ve Risale-i Nurun tefekkür parçalarının çoğu, Kur'anın mihengi altında yazılan felsefi bahislerdir. Üstad, *Kur'an, nev-i beşerin hikmet-i hakikiyesidir*, derken felsefenin bu müsbet boyutunu kastediyor.

[Bu üç sayfadan anlaşılan, Neşet Hoca, bu alıntıların manasını anlamadan, kuru ve eksik bir tarzda onları sadeleştirmiş; sonra, bağlantısız ve hatta hezeyan tarzında bu cümleleri harmanlamıştır.]

3- *Eski Said'in bu değişimle hakikate mazhar olduğunu Risale-i Nur Külliyyatı açıkça göstermiştir.* Böyle bir ifade Risale-i Nurda yok. Buna benzer bir sözün asıl manası şudur:

Eski Saidin bu değişiminin delili Mesnevideki hakikatlerdir. Bu kitaptaki meşhudat ve malumat aynel-yakin katiyetindedir. Eğer tam izah edilse Risale-i Nur'un bir vazifesini (manevi irşad görevini) yerine getirir. Hulasa: Mesnevi, insanın iç nefis ve şeytanını mağlup edip onları susturuyor. Risale-i Nur da, sosyal hayatta dalalet cereyanlarını mağlup edip, mütehayyirleri kurtarıyor.

4- Bu 87. sayfada kullanılan *Hakikati temsil etme iddiasını taşıyan Kur'an-ı Kerim*, ifadesinin ne kadar zayıf ve ne kadar anlamsız olduğunu ve eğer bir anlamı olsa da, ne kadar yanlış bir mana olduğunu çocuklar dahi bilmez mi?

5- Bu sayfada, Kur'anın tarifi verilmiş; herkesin anlayabileceği kelimeler sadeleştirilmiş. "muzmer" "kavl-ı şarih" gibi onlarca anlaşılmayan ve izah isteyen deyim ve kelimeler ise aynen bırakılmıştır.

6- Ayrıca birçok önemli ifadeler atlanmış. Ve metinde olmayan, *ilm-i ezeli cihetinden gelen ilahi hitabenin hazinesi*, gibi ilaveler var. Allah'ın temel özellikleri manasında olan *ilahi şuûn* deyimini "ilahi tezahür" diye çevrilmiş. Kitapta "işin neticesi, gereği, sonucu" manasında olan bütün "şe'n" kelimeleri de, *tezahür*, diye çevrilmiştir.

Sh: 88

"*Kur'an-ı Kerim eşya ve hayatın izahına dair neler ihtiva ettiği*" sorusuna B. Said Nursi şu cevabı veriyor." diyor, hocamız.

- Bu sayfadan önce, Kur'anın tarifinde onlarca cümle geçti, onlar içinde böyle bir cümle geçmiyor.
- Risale-i Nurda da böyle bir cümle geçmiyor. Tam aksine, 25. Söz gibi Risalelerde *Kur'an'ın sonsuz bir camiiyeti ve kapsamlılığı var*, deniliyor.

- c) Hocanın böyle bir soruya karşı: *Bediüzzaman'ın cevabı, Kur'an'ın temel maksadları olan Tevhid, Nübüvvet, İbadet ve Haşirdir*” şeklinde açıklaması tutarsızdır. Çünkü: Üstadın bu dört maksadı esas olarak göstermesinin gerekçesi daha farklıdır.
- d) Bu dört meselenin esas maksat olması, Kur'anın camiiyetine sınır getirmiyor.
- e) Hoca bu dört maksadı sayarken “*adalet*” yerine ibadeti koyması da, gösteriyor ki o, bu dört maksadı da anlamamıştır.
- f) Bu izahını temellendirirken; azıcık da olsa izah vermediği gibi, açıklama olarak, Risaleden eksik ve yanlış bir şekilde aktardığı temsilde de altı adet yanlış vardır:
- 1) *Âdem ve Havvanın nesli olan insanlar*, deyimini yanlışdır. Risalede sadece “*Biz Beni Âdem olan insanlar.*” ifadesi geçiyor.
 - 2) “*Biz Âdem ve Havvanın nesli olan insanlar, büyük bir kabile olarak âlem-i ervahtan gelip, vucud ve hayat sahrasında misafir olup kabir kapısından ve haşirden geçerek ebedi ikamet edecekleri istikbalin asli memleketlerine müteveccihen kabile kabile yürümekteyken kâinat hesabına fenn-i hikmet...*”

İşte bu acayip ve mantıksız ifadenin doğrusu şöyledir:

Vaktaki kâinat sahrasında Beni Âdem, acip ve büyük bir kabile olarak, diğer varlıklarla beraber birbiri arkasında, asırlar üstünde, geçmiş zamanın derelerinden şehir ve meşherlerinden sefer edip varlık ve hayat sahrasında yürüyerek, geleceğin yüksek dağlarına doğru, oradaki bağlara göz dikmişken... Yeryüzünün hilafetine mazhariyetleri ve her şeye müdahale etmeleri sebebiyle bütün varlıklar insanlarla ilgilenip, onlar namına felsefe ilmi karşılıklarına çıkıp şöyle sormuştur...

(Burada en büyük yanlış da dünyada olup-biten Felsefe ilminin insanlığı ve varoluşu sorgulaması, ahiret âleminde olacak bir sorgulama olarak göstermesidir.)

- 3) Felsefenin (fenn-i hikmetin) sorduğu sualler: 1) *Nereden geliyorsunuz, nereye gideceksiniz?* 2) *Ne yapacaksınız?* 3) *Sahibiniz, sultanınız kimdir?* 4) *Temsilciniz ve reisiniz kimdir?* dört iken; Hoca manayı anlamadığından, sadece *Kimsiniz, nereden geliyorsunuz, nereye gidiyorsunuz?* şeklinde mana olarak tek bir soruyu vermiştir. Haliyle soru, bir tek olunca cevabı da sadece Haşir olur diye sanmış.
- 4) Yine Neşet Hocaya sormak lazım: Acaba insanlık kfilesi, kabirden geçip ahirete gittikten sonra, daha felsefenin sorularına ve bu sorulara verilecek cevaplara hiç ihtiyaç kalır mı? Acaba ahirette adalet, ibadet ve nübüvvet müesseseleri var mı?

Hâlbuki yukarıda yazdığımız gibi, sırası ile bu dört soruya cevap verilse; 1. sinin cevabı *Haşir*; 2. sinin cevabı *Adalet*; 3. sünün cevabı *Tevhid*; 4. sünün cevabı da *Nübüvvet*’tir.

- 5) Hoca Hz. Muhammed Kur'an'da şöyle cevap vermiştir, ifadesini kullanmıştır. Hâlbuki doğrusu, *O, (a.s.m.) Kur'anın diliyle şöyle cevap vermiştir*, şeklindedir. Herhalde herkes bunun farkını anlar.

- 6) Kur'anın, cezalet, belağat, bedaat ve beraat özellikleri ile hakikate giden yolların en kısası, en doğrusu, en kapsamlısı olması arasında asıl ve direkt bir bağlantı yok. Bundan anlıyoruz ki; hoca bu temel edebi deyimlerin manasını bilmiyor. Ve bir akademisyenin manasını bilmediği bir şeyi aktarması, onu delil göstermesi çok yanlış bir duruştur. Galiba bunun manası şöyle olmalı: (Nokta Risalesinden anlaşıldığı kadarıyla)

Üstad, *Marifet ve hakikat semasına çıkmanın dört yolu var; Felsefe, Kelam, Tasavvuf ve Kur'an. Bu dört yol içinde, üslubun güçlülüğü ve akıcılığı (cezalet) yönünden en parlak; mesafe açısından en kısa; açıklık cihetinden herkesin anlayabileceği bir şekilde en kapsamlı yol Kur'an yoludur, diyor.*

- 7) Üstad, burada bu Kur'an yolunu kullanmanın dört aracı var, diyor. Yani bu dört araçtan herhangi birisiyle gitmek mümkündür. Bu araçlar; *ilham, eğitim, arınma ve tefekkürdür*. Neşet Hoca ise burada iki şeyi eksik yapmış:
- a) Kur'anî yolu kullanmanın şartlarından olan bu dördü birden beraber ve ayrılmaz göstermiş.
 - b) Ve bu dördü açıklamamış. Cümleyi öyle devam ettirmiş ki, sanki bu dört araç, Kur'anın dört temel maksadı olan *Tevhid, Nübüvvet, Adalet ve Haşir* ile birebir örtüşüyor.

Sh: 89

1- Kur'an-ı Kerim'de Allah'ın varlığı ve birliği esas itibari ile iki delille temellendirilmektedir. Burada yine önemli bir eksiklik var:

“Çünkü Kur'an'ın tevhide delaletini sadece iki delile dayandırmak, Eski Said'in veciz eserlerine mahsus bir yöntemdir. Yeni Said ise bu iki delili 200 delile çıkardı. Bu fark verilmeyince okuyucu sadece Eski Said'i görmüş oluyor. Hâlbuki Neşet Hoca'nın kitabı, bütün Risale-i Nur'u esas alma iddiasındadır.”

2- Delili inayet; eşyanın gayesini tafsil eden bütün Kur'an ayetleri, bu delili ifade etmektedir.

Bu cümleden hiçbir şey anlaşılmıyor. Çünkü cümlenin aslı ve manası şöyledir:

“Allah'ın varlığının en önemli delillerinden biri, Allah'ın bütün her şeyle kasten ve irade ile inayet buyurmasıdır. Bu inayetin delili de, eşyadaki sayısız hikmet ve gayeleri insana gösteren Kur'anın ayetleridir.”

Üstad, bu gibi ifadelerle Allah'ın varlığını isbat ettikten sonra, Allah'ın birliğini ayrıca anlatıyor. Neşet Hoca ise Allah'ın varlığının delili olan inayet bahsini tevhid delili olarak da kullanıyor. Demek bu iki noktanın farkını bilmiyor.

3- “Mevcudatın silsilesindeki halkalarda saklanmaz hikmetleri...”

Acaba bu cümle bir mana ifade ediyor mu? Acaba kitapta yüzlercesi geçen bu gibi sakat cümleler, kitabın ve dolayısıyla Risalenin değerini yerin dibine batırmıyor mu?! İşte bu ifadelerin aslı şöyledir: (Bugünkü dil ile)

- a) “Evet, düzenin varlığının delili olan bütün fen ilimleri, mevcudatın silsilelerindeki (zincirlerindeki) halkalarda asılmış olan maslahatlar ve faydalı ürünleri göstermek ile beraber, büyük değişimler içinde dahi saklanamaz kadar apaçık olan hikmet ve faydaları göstermekle Cenab-ı Hakkın kast ve hikmetinin kesin şahididirler.”
- b) “Zooloji ve Botanik ilimleri, sayısı iki yüz bini geçen türlerin büyük peder ve âdemleri hükmünde olan ilk başlangıçlarının her birinin hudusuna (sonradan yaratıldığına) şahadet ettiği gibi; vehmi ve göreceli olan kanunlar, kör ve şuursuz olan tabii sebepler ise, bu kadar hayret verici türlerin zincirleme üremelerini ve bu zincirlerdeki bireyler denilen dehşet verici ilahi acaip makinelerin icadı ve inşası için yeterli olmamaları cihetiyle; her bir birey, her bir tür direkt olarak Sani-i Hakimin kudret elinden çıktıklarını ilan ve izhar ediyorlar.”

4- “İki yüz bini müteceviz enva...” Bu sayı Eski Said döneminde fenlerin sayabildiği kadardır. Sonra Yeni Said bu sayıyı Risale-i Nur’da 400 bin olarak anlatıyor. Şimdi de bir buçuk veya beş milyon olarak biliniyor.

5- “Delil-i inayet, Kur’an-ı Kerimde mümkün olan bütün yönleriyle ve en mükemmel şekliyle bulunmaktadır.” İşte anlaşılmayan bu cümlenin aslı şöyledir:

“Kur’an’da delil-i inayet, anlatılması mümkün olan vecihlerin en mükemmel vechi (biçimi) ile vardır.”

6- Bu sayfada Hocamız, Muhakematta, İşaratül İ’caz’da ve Nokta Risalesinde, farklı farklı geçen ve üç ayrı manayı gösteren üç dört ayeti tek bir manada gösterip, delil-i inayetin isbatı ve hiç manasını bilmediği burhanut-temanü’ün isbatı ile ilgili olanları birbirine karıştırdığı gibi, delil-i tevhid (birlik delili) ile delil-i inayeti de birbirine karıştırmıştır.. Şöyle ki:

- a) “Üstad, bu üç kitapta delil-i inayet ile ilgili ayetlerin manasını vererek Allah’ın varlığını isbat ediyor.”
- b) “Efela ya’kılûn?” (Kâinata bir bakın) mealindeki ayet fezlekeleriyle Kur’an’ın bu inayet delilini nasıl güçlü bir şekilde gösterdiğini anlatıyor.
- c) Sonra yani Allah’ın varlığını isbat ettikten sonra, Allah’ın birliğinin, Kur’andan delilini de “Kâinata iki ilah olsa, düzen bozulur” mealindeki ayetten anlaşılan “delil-i temanü” ile yani zıtlaşmanın, tevhide aykırı olduğu gerçeği ile anlatıyor.

Hâlbuki Neşet Hoca:

- a) Delil-i temanü’ün izahı için olan ayeti, delil-i inayette kullanmıştır.
- b) Diğer ayetlerin fezlekelerinin ne manada kullanıldığını anlamamıştır.
- c) Tefekkürü emreden ayeti, (yani delil-i inayetin isbatı olan fezlekeyi) delil-i temanü’ için kullanmıştır.

7- Yine 89. sayfada: Burhanut-temanü’u yani “şirkin ulûhiyetin istiklaliyetine zıt olduğu” delilinin ifadesini maalesef: “Teselsülün imkânsız olduğunu gösteren deliller” diye çevirmesi, 2×2’nin 7 ettiğini söylemek gibi bir yanlıştır.

Sh: 91

1- *Şübhesiz fertler de, türler de müteselsilen ezeli değildirler*, denilmiştir. Türlerin ezeli olmadığının manası belli de; acaba fertlerin ezeli olduğunu iddia eden var mı ki, hoca bunu da cümleye katmıştır. Cümlelerin aslı şudur:

“Hiçbir tür, zincirleme devam edip ezeli değildir. Çünkü bütün türler mümkündürler. (Olmaları-olmamaları eşittir.) Demek onları varlık âlemine çıkarmayı tercih eden bir yaratıcı vardır.”

2- “*Sınıfların tahavvulu da hakiki inkılâbın gayridir.*” Manasız ve absürt bir ifade... Üstadın ifadesinin aslı şudur:

“*Türü tür yapan özellik, hakiki ve cevheri bir özelliktir. Türlerin sınıflara ayrılması, (nisbi bir değişimdir;) türdeki hakiki ve cevherî farkın inkılâbı (dönüşmesi) değildir. Çünkü inkılab-ı hakaik, muhaldir.*” Tam metin şöyledir:

“*İnkılab-ı hakikat olmaz. Ara türün nesli ise devam etmez. Sınıfların değişimi ise, inkılab-ı hakaikten farklı bir şeydir.*”

3- “*Madde denilen şeyse, tağayyür eden suretlerden ve hadiselerin hareketlerinden tecerrüt etmediğinden yaratılması muhakkaktır.*” Acaba Neşet hocanın bu cümlesinden bir şey anlaşıyor mu?

Doğrusu şudur:

“*Madde dedikleri şey, sürekli değişken olan formdan ve belli bir süre içinde gerçekleşen değişik hareketlerden sıyrılmadığı için, ezeli olamaz. Çünkü ezeli bir şeyde, değişim ve hareket olmaz.*”

4- Yine bir başka anlaşılmayan cümle: *Kuvvet ve suretler, araziyetleri cihetiyle, türlerdeki mübâyenet-i cevheriyeyi teşkil edemezler*, İşte bu cümlelerin manası şöyledir:

“*Enerji ve form, araz (ilinti) oldukları için türler arasındaki öz ve cevherî olan farklılığı oluşturamazlar.*”

Bu sayfada, **a'raz** kelimesini kullanıp da manasını vermemek, Hocanın bu kelimedenden bir şey anlamadığını gösteriyor. Çünkü *a'raz*, “*araz*” kelimesinin çoğuludur. Bu da tek başına var olamayan ilinti ve nitelik demektir.

5- Yine bir harika cümle daha: *Demek ki; türlerin fasileleri ve arazlarının ayırt edici özellikleri, zorunlu olarak adem-i sırfan var edilmişlerdir.* Bunun da doğrusu şudur:

“*Bütün türlerin, onları tür yapan fasilları (ayırt edici özellikleri) ve bütün niteliklerinin temel özellikleri, Allah tarafından adem-i sırfan (sıfırdan) yaratılmışlardır.*”

6- *Lazime-i zaruriye-i beyine olan ezeliyet* deyimini, *mutlak ayırt edici özellik*, diye sadeleştirmek yanlıştır. Doğrusu şudur: *Ezeliyet, ulûhiyetin ayrılmaz, zorunlu bir gereğidir.*

Sh:92

1- *İmkân dairesinin dışındadır*, deyiminin doğrusu, “*mümkün değildir, imkân dışıdır*” şeklinde olmalı.

2- Bu 92. sayfanın başında, *Bu başlangıç ise zorunlu varlık alanının (daire-i vucub) değil; mümkün varlık alanını ifade etmekte olup*, şeklinde geçen bu ifade, bir anlam ifade etmiyor. Etse de çok yanlış anlaşılabilir.

Doğrusu şudur:

“*Bir şeyin başlangıcı varsa, yani sonradan yaratıldığı anlaşılınca o şeyin “Vacibul-Vücut” değil de mümkünül-vucud olduğu anlaşılır. Mümkünün ise mutlaka bir yaratana vardır.*”

3- Huseyin-i Cisri'nin seyidliği Risalede geçmiyor. Neşet Hoca ise bunu özellikle vurguluyor. Kaynak verilse iyi olur.

Sh: 93

“*Peygamberler, ubudiyet-i külliye cihetiyle Dergâh-ı İlahiye'nin elçisi oldukları gibi; kurbiyet ve risalet cihetiyle de Dergâh-ı İlahiyenin memurudurlar.*” cümlesi hem paradoks olmuştur; hem de eksiktir.

Doğrusu şöyledir: *Peygamberler, ubudiyet-i külliye ile Dergâh-ı İlahide insanların temsilcisi oldukları gibi; risalet cihetiyle de, Allah'ın insanlara gönderdiği elçilerdir.*

Sh: 94

Burada ibadeti adalete bedel olarak ve tek başına Kur'anın dört temel maksatlarından biri olarak göstermesi ve Üstadın Bakara, 23. ayetin tefsirinde ibadetin sosyal ve psikolojik faydalarını anlatan makaleyi, Kur'an ayetlerinin meal ve manası imiş gibi göstermenin sathiliğini anlatmak için hiç kelime bulamıyorum. Belki, *çocuksu hissiyat ve çağrışımlar* gibi bir deyim ile özetlenebilir.

Sh:95

1- Neşet Hoca, *Peygamberin Allah ile ilişkisinin delili mucizelerdir*, diyeceğine; yani Risaleden aktaracağına, *Peygamber Allah ile münasebetini ve alakasını göstermek için bir takım delillere muhtaçtır. Bu tür deliller de ancak mucizelerle desteklenir*, diyerek işi anlamsız bir ifadeye sokmuştur.

2- *İnsan ibadet sayesinde nizama ittiba etmesiyle hikmetin sırrı tahakkuk eder. Hikmet Kâinat sayfalarında parlayan sanat nakışlarıyla tebarüz eder.* Acaba hiçbir şey anladınız mı? İşte bu bilmecenin tam manasını Arabî İşaratül- İ'caz'da şöyle bulabildik:

“*İbadet, fikirleri Sani-i Hâkim olan Cenab-ı Hakka çevirmek içindir. Ona yönelmek ise; Ona itaat etmeyi netice verir. Ona itaat etmek ise, insanı kâinattaki meşhud ve cihanşümül düzene ulaştırır. O düzene ayak uydurmak ise, kâinat ağacının meyve vermesini gerçekleştirir. Ki varlık âlemi manasız ve faydasız kalmasın. Çünkü kâinattaki mükemmel sanat ve harikalar, varlığın manasız ve abes olmadığını gösterir.*”

Sh:96

1- İbadette insanların kusurları ise; umum kâinatın hukukuna tecavüzdür, cümlesi, Risalelerde geçmediği gibi, mealen aksi cümleler bile var, mesela: *İnsanların kendi ibadetini eksik ve kusurlu bilmesi, ubudiyetin gereğidir*, gibi.

Galiba bu cümlenin doğrusu şöyle olmalı: *“İmansızlık ve küfür, umum kâinatın hukukuna tecavüzdür.”*

2- *“İyilikle kötülüğün, çirkinlikle güzelliğin birbirinden tefrik edilmeyecek derecede karışık olması, lazımdır ki insanların dereceleri ortaya çıksın...”*

Evvela Risalelerde böyle bir cümle yok. Ayrıca tefrik edilmeyecek derecede ise insanlar, iyilik ile kötülüğü nasıl seçebilecekler ki imtihan gerçekleşsin.

3- Risalede (29. Söz’de) *“Ey mücrimler, Cehenneme girin!”* hitabı, başta kâfirler olmak üzere bütün şer ve kötülük taifesine ve tarafına yapılmıştır. *“Siz de ebedi olarak Cennete girin!”* hitabı da, müminler ve bütün iyilikler taifesine ve tarafına hitaptır, deniliyor.

Neşet Hoca ise bu iki ayeti ve onların Risalelerdeki tefsirini alıntılarken, sadece kötü insanlara ve iyi insanlara hitap olarak veriyor. O zaman bu ayetlerin, cem-i ezdad ve ahirette o bütün zıtları ayırmak manasıyla ve hikmetiyle bir ilişkisi kalmıyor.

4- Bu sayfada Hocamız: *İnsanlar bu iki kısma ayrıldıktan sonra kâinat da tasfiye ameliyatına uğrayacaktır*, diye yanlış bir alıntı yapmıştır. Hâlbuki insanların ve kâinatın tasfiyesi beraberdır. Belki de kâinatın tasfiyesi, insanların tasfiyesinden öncedir.

Bu sayfanın sonlarında; üçüncü husus olan *tamir ve ihya*; dördüncü husus olan *tamirin imkânı ve vukuu* yer değiştirmiş. Yani 4. sü 3. olacak; 3. sü de 4. olacaktır.

Sh: 97

1- Neşet Hoca bütün kitapta *Kur’an, her yönüyle akıl, ilim ve gerçek deliller üstüne müesses olan bir bilgi kaynağıdır*, diyor. Ve burada, Haşri sadece Kur’an ayetleriyle temellendirmek, totoloji ve paradox olur, diyor. Hoca, bu gibi çelişkilerinde neden paradoxlarının farkına varamamıştır, diye sormak gerek..

2- Bu sayfada: *Haşrin delil-i akli ile isbatı, “Onlar ahirete kesin olarak iman etmiş kimselerdir.”* (2/4) ayet-i kerimesinin isbatı ile şu şekilde ifade edilebilir, diyor.

Hâlbuki bu ayetin direkt olarak akli delil ile hiçbir ilişkisi yok. Sadece Üstad, bu ayetin tefsirine gelince ahiretin isbatı için 12 adet delil zikrediyor. Galiba Neşet Hoca Üstadın bu 12’li delil ve muhakemelerini sadece bu ayetten çıkardığını anlamıştır. Hâlbuki Üstad 10. Sözün aslı olan bu deliller için, *Yüzer ayet-i kerimeden süzülen damlalar*, diyor.

3- 96. sayfanın sonunda yine eksik ve anlaşılabilir bir şekilde bir alıntı yapılmış; şöyle ki:

“Bediüzzaman, âlemin harabiyetinin imkân dairesinde olduğunu âlemde carî olan tekâmül kanununa ve bu kanuna tabi olan neşvunema kanunuyla temellendirir...”

Bakın bu ifadesinden hiçbir şey anlaşılıyor. Ayrıca Hocamız, en rahat anlaşılabilir kelimeleri sadeleştirirken *tekâmül-kanunu* ve *neşvunema* gibi deyimleri aynen bırakıyor.

Neşet Hoca'nın dayandığı bu önemli meselenin tam meali şöyledir:

“Şu kâinatın ölmesi mümkündür. Çünkü bir şey tekâmül kanununa (evrim yasasına) tabi ise, o şeyde mutlaka neşvunema (gelişme) vardır. Neşvunema ve büyüme varsa, o şeyin mutlaka fitri (doğal) bir ömrü vardır. Fitri bir ömrü varsa, mutlaka onun bir eceli vardır.”

Neşet Hoca bu gibi önemli yerlerde alıntı yaparken çok önemli cümleleri de atlayarak yazıyor. Mesela burada, *Gayet kapsamlı bir istatistikî araştırma ve tettebbü (izleme) ile sabittir ki, tekâmül kanununa tabi olan şeyler, ölümün pençesinden kendilerini kurtaramazlar, kaydını almamıştır.*

Sh:98

Üstadın gayet mukni bir şekilde 10. Söz ve 29. Söz'de bütün gerekçeleri ile verdiği bu 12 delili, Neşet Hoca'nın kısa ve anlaşılmaz bir biçimde, 2-3 sayfa içinde sunması ve gayet soğuk bir üslup kullanması ve *Bu 12 delil, saadet-i ebediyenin anahtarı olup, Cennetin kapılarını açacaklardır*, gibi, alay edilecek bir ifade ile özetlemesiyle gayet çirkin bir metod numunesi göstermiş oluyor..

Bu son cümlenin aslı böyle komik bir iddia üslubu ile değildir. Aslı şudur: *Bu İşaratül-İ'caz'da, bu 2/4. ayetin tefsirinde saydığım bu on delil; saadet-i ebediyenin anahtarlarıdır ve o cennetin kapılarıdır.*

[Yani kim, bunları tam anlasa ve gereğini yapsa ebedi bir saadet ve cennet kapısını kendine açar.]

Sh:98

Bu 97-98-99. sayfalarda ahiret ile ilgili delillerde aktarılan cümlelerin çoğu anlaşılmadan ve gayet rakik bir üslupla sadeleştirilip alıntılanmıştır: İşte birkaç misal:

a) *“Şübhe yok ki insana nisbetle âlem daha komplekstir” Doğrusu: “Âlem-i asgar olan insan böyle mükemmel ise, âlem-i ekber olan kâinat ondan geri kalır mı?”*

b) *“Ruh da bedene nisbetle böyledir.” Doğrusu: Ruha nisbetle ehemmiyetsiz olan cesed böyle ise, şeklindedir.*

c) *“Hücrelerde, cazibe, dafia, mümsike, musavvira, müvellide namiyla her birisi bir maslahat için beş kuvvet çalışmaktadır.”*

Acaba Neşet Hoca, neden bunları anlayıp bir açıklama getirmede? Bu çok önemli ve Risalelerde 5-6 sefer tekrar edilen bilginin izahı şudur:

“Hücre, kendisine gerekli olan maddeleri içine cezp eder (cazibe). Kullanılmış fazlalıkları dışarı atar (dafia.) Kendi iç düzenini ve diğer hücrelerle olan ilişkisini sağlamak için yapışkan iki farklı şey üretir (mümsike). Bunun dışında parçası olduğu

organın şeklini, suretini oluşturmak için her hücre ayrı bir suret alır (musavvira). Son olarak neslin ve bedenın devamı için, bizim bölünme dediğimiz yeni hücreleri doğurur (müvellide).”

Sh:99

1- Neşet Hoca bazen uzunca bir Risale pasajından tek bir satırı aldığı ve ilave bir izah vermediği için mana, kayboluyor. Mesela:

- a) *İnsanın ruhî cevherine ekilen istidatlar*, ifadesi de manasız kalmıştır. Doğrusu şudur: *“İnsanın ruh denilen öz ve esas varlığına ekilen istidatlar...”*
- b) *“Acaba göz önünde apaçık görünen Rahmet-i İlahiye firak-ı ebedinin muhabbet ve şefkat aleyhine hücum etmesine müsaade eder mi?”*
- c) *“Kur’an tek başına saadet-i ebediyenin geleceğine kâfi bir delil değil midir?”*

2- *Kıyas-ı temsili, Kıyas-ı adli* gibi deyimler açıklamasız bırakılınca, kitabın hiçbir ilmi değeri kalmıyor. Yani ondan hiçbir faydalı mana anlaşılmıyor.

Sh:103

Bu sayfada Felsefe ile birebir ilişkili olan birkaç deyim yanlış çevrilmiştir:

“Felsefenin ahlaki ilkesi, kişisel menfaattir” deyimini üç yönden yanlış ve eksik olmuştur: Doğrusu şudur: *Felsefenin hayat-i içtimaiyedeki hedefi menfaattir*. Yani, konu kişisel menfaat değildir. Konu bireysel bir mesele değildir, toplumsaldır. Metindeki kelime de, *ahlaki ile* kelimesi değil de *“hedef”* kelimesidir.

“Felsefenin hikmeti” deyimini de izah etmek gerekiyor. Özetle şudur: *“Felsefenin, varlığa bireye ve topluma bakış açısı ve kendince bu üç şeye getirdiği bilimsel anlayışı..”*

Hikmet, Osmanlıca da, *mantık, fen ilimleri, eşyanın faydalı yönü ve ilahi evrensel sıfat*, diye dört manaya geliyor.

Bu sayfada on sefer geçen *bir şeyin gereği ve sonucu* manasına gelen *şe’n* kelimelerinin tamamı *“tezahür”* diye çevrilmiştir.. Bu da çok açık bir yanlıştır.

İşte elinizdeki bu rapor, kitabın sadece 20 sayfasından ortaya çıkan yanlışların tespitidir. Bunlara ilaveten; bu bilgiler, 195 sayfalık bu küçük kitapta üç kere tekrar edilmiştir. Bu da telif tekniğinin apayrı bir eksiğidir.

Gayemiz bağcıyı dövmek olmadığı gibi, üzüm yemek de değildir. Asıl gayemiz Dinin ve Risale-i Nur kültürünün sağlıklı bir şekilde anlaşılmasına yardımcı olmaktır. Herkese selamlar..

Bahaeddin Sağlam
21. 03. 2010